

07.01.2025

Varja tuulikupargi planeeringuala nr 2 DP ja KSH

Avaliku arutelu kodukord

- Küsimuste ja vastuste voor toimub peale esitlust
- Sõnavõtmisel tutvustame ennast (protokolli jaoks)
- Räägime ükshaaval ja suhtume üksteisse viisakalt
- Ilma eelneva nõusolekuta on keelatud lindistada või filmida
- Arutelu lindistatakse protokollimiseks
- Arutelu orienteeruv kestus on 1,5 h

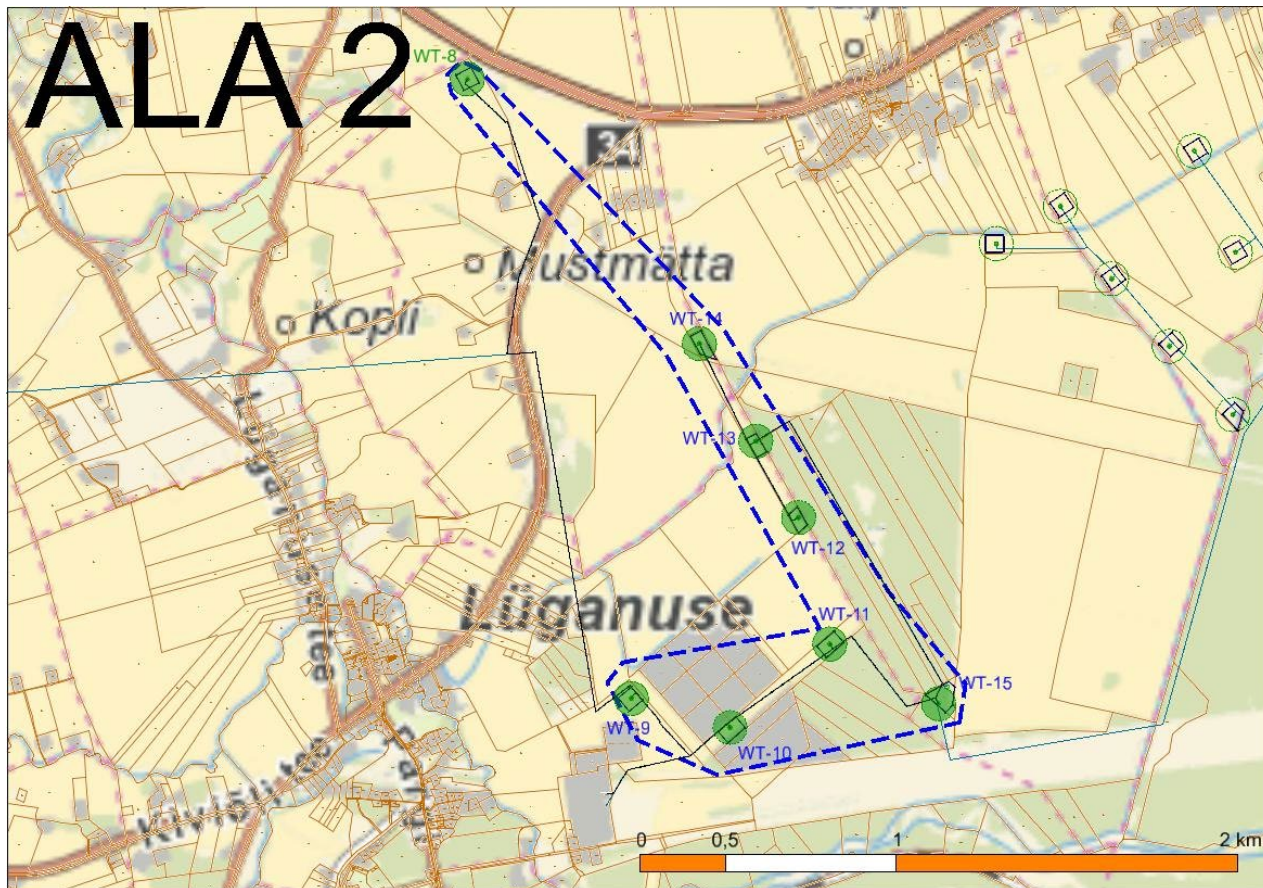
Detailplaneeringu algatamine ja kavandatud tuulikute andmed

- Menetluse aluseks on Lüganuse vallavolikogu 25.08.2021.a otsus nr 320 Varja tuulikupargi planeeringuala nr 2 detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine. DP koostamise eesmärgiks on leida tuulikupargi parim võimalik asukoht ning kavandada tehnorajatiste ja avalikult kasutatavale teele juurdepääsude võimalikud asukohad.
- Planeeritavate elektrituulikute koguarv on kuni 8 tuulikut, ühe tuuliku eeldatav võimsus vähemalt 3 MV. Elektrituuliku maksimaalseks kõrguseks (laba tipu kõrguseks) on kavandatud kuni 300 meetrit.

Detailplaneeringuala üldandmed

- Planeeringuala kogupindala on 267,4 ha ja hõlmab alasid Mustmäta ja Varja külades ja Lüganuse alevikus.
- Planeeringuala paikneb piirkonnas, kus asustus on hajus, koosnedes üksikutest või väiksematest asumitest suurte põllu- ja metsamassiivide vahel.
- Ala kontaktvööndis asuvad Mustamätta küla ja Lüganuse aleviku tihedama asustusega piirkonnad.
- Lähimad tiheasustusalad: Püssi linn (rohkem kui 1 km edelas) ja Lüganuse alevik (ca 1 km läänes, loodes).
- Transpordiga juurdepääs on kavandatud Kiviõli-Varja teelt.

ALA 2



KSH eesmärk

- KSH kõigil DP aladel ühine
- Lähtub KSH VTK-st
- Hinnatakse eeldatavat olulist keskkonnamõju ja vajadusel määratakse meetmed, arvestades planeeringute eesmärgi ja käsitletavat territooriumi
- **Uuringud:** linnustiku, nahkhiirte, lendorava uuringud, müra ja varjutamise modelleerimine, visualiseeringud ja fotomontaažid, väärtusliku maastiku analüüs



Olulisemad käsitletud mõjuvaldkonnad

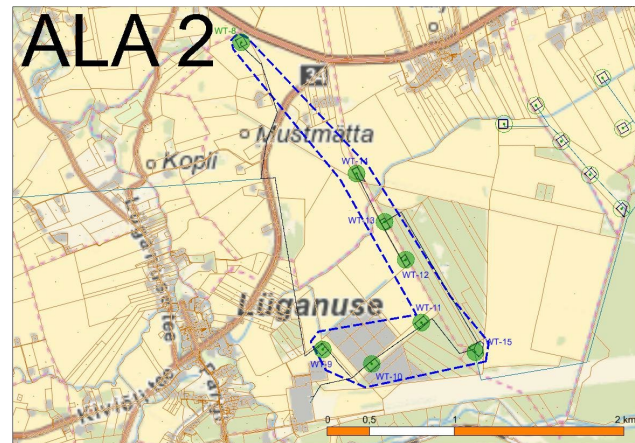
- Tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara (sh müra, varjutus)
- Kaitstavad loodusobjektid
- Bioloogiline mitmekesisus, populatsioonid (rohevõrgustik, kooslused)
- Pinnas ja veekvaliteet
- Kliimamuutused
- Kultuuripärand ja maastikud (sh visuaalne mõju ja väärtuslik maastik)
- Jäätmete ke (suuresti ehitusetapp)



Olulisemad tähelepanekud DP ala nr 2 kohta

Vajalikud on leevendavad meetmed:

- öise müra normtaseme tagamiseks
- elamute varjutamise vältimiseks
- kaitsealuste liikide kaitseks (merikotkas – lisandub uuring, nahkhiired)



DP ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku tulemused

- **Avalik väljapanek toimus
30.09-29.10.2024**
- **Esitati 19 kirja**
- **Materjalid on leitavad:
<https://www.lyganuse.ee/detailplaneeringud>**

LÜGANUSE VALLA VARJA TUULIKUPARGI PLANEERINGUALA 2 DETAILPLANEERINGU JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE EELNÕU AVAILIKUL VÄLJAPANEKUL LAEKUNUD ETTEPANEKUD JA ARVAMUSED NING VALLAVALITSUSE VASTUSSEISUKOHAD NENDELE

Sisukord

Sisukord.....	1
Kirjalikult laekunud arvamusd ja seisukohad.....	2
1. Erasik (B. V.) 12.09.2024 kiri	2
2. Erasik (H. H.) 9.10.2024 kiri	3
3. Ohaka Energia OÜ 9.10.2024 kiri.....	3
4. Erasik (K. T.) 9.10.2024 kiri	3
5. S.A.CITO OÜ 15.10.2024 kiri	4
6. Keskkonnaamet 17.10.2024 kiri nr 6-5/24/18664-2	5
7. Kliimaministeerium 18.10.2024 kiri nr 7-15/24/4270-2.....	12
8. Maa-amet 21.10.2024 kiri nr 6-3/23/18177-7	12
9. Terviseamet 28.10.2024 kiri nr 9-3-4/24/9003-2	17
10. Erasik (T.L.) kiri 29.10.2024	17
11. Riigimetsa majandamise Keskus 29.10.2024 kiri nr 3-1.1/2024/5471.....	18
12. VKG Wind OÜ 29.10.2024 kiri nr WND.01-04/8	19
13. Erasik (D. P.) 29.10.2024 kiri.....	20
14. Advokaadibüroo Narlex OÜ 29.10.2024 kiri	21
15. Elering AS 29.10.2024 kiri nr 11-4/2024/740-2	21
16. Advokaadibüroo RASK 29.10.2024 kiri.....	23
17. Erasik (S.-T. S.) 01.11.2024 kiri	29
18. Põllumajandus- ja Toiduamet 5.11.2024 kiri nr 6.2-6/8256-1.....	31
19. Transpordiamet 11.11.2024 kiri nr 7.2-1/24/7653-14.....	33

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
ERAISIK (B.V.)	
Millised on minu võimalused rajatava tuulepargi, eelkõige 550 meetri kaugusel asuva tuuliku osas? Ühest küljest varjab see vaadet ja tekitab müra; teisest küljest võib see olla tervisele kahjulik (teiste Eestis asuvate tuulikuparkide loomise näitel). Ühtlasi tekitab minus küsimust kolme tuulepargi (tulevikus võimalik, et lisaks veel vesinikutehase, tuumajaama jms) liitmine Püssi alajaamaga. Kuna 7-8 aastat kestnud müra probleem ei ole minu jaoks lahenenud, siis kas uute, sinna alajaama liidetavate rajatiste puhul ehitatakse lõpuks müratõkkesein? Alajaama hääli on praeguseks VÄGA häiriv, koormuse suurenedes tundub aga võimatu sellega leppida.	Eestis ei ole kehtestatud õigusnormi, mis sätestaks tuulikute minimaalse lubatud kauguse elamustest. KSH käsitleb mõju keskkonnale, sh madalsagedusliku müra, varjutuse häiringute, sotsiaalsetele vajadustele ja vara mõjutamise aspekte ja hindab riskifaktoreid. KSH-s käsitleti antud piirkonnas ka müra ja varjutamise mõju vähendamise meetmeid. Püssi alajaamaga liitumine toimub alajaama lõunapoolses osas, mis jääb alajaama siseselt vaadeldava elumumaa suhtes kõige kaugemasse asukohta (ca 1 km elamust) ning hetkel ei ole põhjust eeldada normtasemeid ületava müra tekkimist. Visuaalse mõju puhul on tegemist subjektiivse häiringuga, mis sõltub inimeste hinnangutest tuulikutele. Visuaalset mõju saab mingil määral leevendada vaatepunkti lähedal paikneva kõrghaljastusega. Tuulepargi rajamise võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks varale ja elukeskkonnale sätestab keskkonnatasude seadus (§ 55² ja 55³) hüvitise maksmise nii kohalikele omavalitsustele kui ka tuulepargi mõjualas elavatele elanikele.
ERAISIK (H.H.) JA OHAKA ENERGIA OÜ	
Miks saadate jaburusi, kus tuulikud takistavad paneelidele paikese valguse langemist? Me vaidlustame igal astmel planeeringu. Paneme vabariigi parimad advokaadid palgale.	Ohaka Energia OÜ, Solar Light S OÜ ja huvitatud isiku vahel on sõlmitud notariaalne asjaõigusleping, mille kohaselt on päikesepargi omanik kohustatud Varja tuulepargi mõjusid taluma. Ühtlasi on päikesepargi omanik võtnud nimetatud lepinguga endale kohustuse Varja tuulepargiga seotud menetlusi ja lube mitte vaidlustada.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
ERAISIK (K.T.)	
Palun infot, kuidas ja mis tingimustel toimub antud juhul tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu kandmine kohaliku omavalitsuse üksuse poolt maismaa tuulepargi mõjualas elavatele füüsilistele isikutele? Vastavalt keskkonnatasude seaduse § 55³ lõike 1 punktile 2 peab eluruum olema omaniku rahvastikujärgne elukoht. Kas siin on mõeldud ainult rahvastikuregistrijärgset elukohta või läheb arvesse ka RR järgne lisa-aadress? Sama seaduse lõige 4 ütleb, et kohaliku omavalitsuse üksus avaldab veebilehel teabe elukohaga seotud tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu kohta. Kust antud infot leida?	Eelmisel kalendriaastal laekunud tuulikutasust makstakse 50% tuulepargi mõjualas asuvate eluruumide omanikele, kui eluruum vastab kahele järgmisele tingimusele: 1. eluruum on füüsilise isiku omand (eelmise aasta 1. jaanuari seisuga) ja 2. eluruum on omaniku rahvastikuregistrijärgne elukoht. Tuulikutasu saamiseks tuleb esitada eelmise kalendriaasta kohta taotlus hiljemalt 1. märtsiks. Nõuetele vastavuse korral makstakse tuulikutasu välja 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamise tähtaega. Õigusliku tähendusega elukohana arvestatakse ainult rahvastikuregistrisse kantud elukohta. Lisa-aadresse tuulikutasu maksmisel ei arvestata. Teave tuulikutasude kohta avaldatakse valla veebilehel aasta alguses.
S.A.CITO OÜ	
Tuulepargid peavad asuma aladel mis on elamutest kaugemal kui 2-3km. Kahjuks tuulepargi pigem langetavad omanike kinnisvara hindasi, sest keegi ei soovi tuuleparkide vahetusläheduses elada nii müra kui ka vaate mõttes (saadav n.ö talumistasu ei kata tekitatud kahju kas tervise või kinnisvara müümise osas. See langetab ka ostuhuvi antud piirkonnas). Seega OÜ on antud juhul sellise pargi vastu.	Võetud teadmiseks. Eestis ei ole kehtestatud õigusnormi, mis määraks tuulikute minimaalse lubatud kauguse elamumaadest. Teaduskirjanduse põhjal võivad piirkonnas kinnisvara hinnad vähesel määral langeda. Samas, kuna mõju on eeldatavalt suurim tuuleparkidest kuni paari km kaugusel, leevendab pikaajaliselt makstav tasu elanikele saamata jäävat tulu ning võib pikaajaliselt kinnisvara väärtusele omada positiivset mõju.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
KESKKONNAAMET	
Punktides 2-5, 7-9, 11-15, 18 on toodud väiksemad tähelepanekud ja täpsustused materjalide täiendamiseks.	Arvestame tähelepanekute ja täpsustustega ning korrigeerime materjale.
1. Materjalides pole käsitletud Varja merikotka elupaika, mistõttu on vajalik dokumente täpsustada.	1. Arvestame ettepanekuga. Kavas on eksperthinnanguga täpsustada merikotka elupaigaga seotud asjaolusid.
6. Tuulik WT-6 on kavandatud loodusdirektiivi elupaigatüübile. Kohapõhiselt on vajalik hinnata elupaigatüübi seisundit ning välitöödel kontrollida kaitstavate taimeliikide esinemisvõimalust ehitusalal.	6. Arvestame ettepanekuga.
10. Kaardile on oluline kanda kogu konnakotka aktiivselt kasutatav elupaik. Ei ole põhjendatud, kuidas järeldati, et väike-konnakotka hukkumisrisk on väike tuulikute WT-3 ja -4 läheduses. Arvestamata on kumulatiivsed mõjud koos päikesepargiga. KSH-s järeldatakse, et tuulikute WT-26, -1 ja -2 rajamisega kaasneb väike-konnakotkale potentsiaalselt oluline negatiivne mõju. Lähtudes olemasolevast infost tuleb jätkata meetmega a) ehk loobuda nimetatud tuulikute rajamisest. Teiste meetmete rakendamise eelduseks on põhjalikud liigi elupaigakasutuse uuringud, mida ei saa lükata järgmistesse etappidesse.	10. Arvestame ettepanekuga osaliselt. Kavas on eksperthinnanguga täpsustada väike-konnakotkapaari elupaigakasutust, mille alusel saab KSH-s mõjuhinnangut täpsustada.
16. Hinnang nahkhiirtele on puudulik. Aruandes on pelgalt soovitatud leevendusmeetmeid hukkumisriski minimeerimiseks, kuid ei ole analüüsitud tuulikute mõju nahkhiirte elupaikadele. Kuna uuringud on puudulikud, saab esmajärjekorras aktsepteerida nahkhiirte eksperthinnangu joonisel 5 märgitud madala riskiga tuulikuid, kuid nende puhul tuleb nahkhiirtele ohutu töörežiim seada kohustuslikuks meetmeks. Leevenduse nõudest saab teha vaid konkreetse uuringuga.	16. Arvestame ettepanekuga, täiendame mõjuhinnangut nahkhiirtele sh riigi tuuleenergeetika eelisarendusalade nahkhiirte uuringu põhjal.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
KESKKONNAAMET	
17. Ala nr 1 naabruses on algatatud Liignurme lendorava püsielupaiga moodustamine. KSH ja Rewild OÜ tööde raames jõuti järeldusele, et WT-26 asukohta tuuliku paigaldamine pole sobilik. Planeeringus on siiski leitud, et pole põhjust ettevaatusprintsipi järgida ning leevendavate meetmetega on tuuliku mõjud võimalik leevendada. KSH vajab täpsustamist, kuidas jõutakse liigiekspertide hinnangutest erinevale lõppjäreldusele.	17. Arvestame ettepanekuga ning täiendame mõjuhinnangut, sh riigi tuuleenergeetika eelisarendusalade lendorava uuringu alusel.
19. KSH-s peaks olema toodud, et kui rajatavad teed ei ole avalikult kasutatavad, tuleb detailplaneeringuga ette näha ehituskeeluvööndi vähendamine.	19. Nõustume ettepanekuga. Planeeringuga ei ole võimalik garanteerida teede avalikku kasutusse määramist. Vältimaks olukorda, kus teid avalikku kasutusse ei määrata ja tekib konflikt veekogu ehituskeeluvööndiga, nähakse planeeringuga neis kohtades ette ehituskeeluvööndi vähendamine. KSH aruandesse lisatakse mõjuhinnang ehituskeeluvööndi vähendamise kohta.
20. Ei teki kindlustunnet, et planeering on teostatav, kuna mõjusid nahkhiirtele on käsitletud üksnes eksperthinnanguna ja linnustiku uuring on pealiskaudne. Mitmetele tuulikutele on antud rida soovituslikke leevendusmeetmeid, kuigi meetmed peaksid olema antud kohustuslikena. Kui muuta leevendusmeetmed kohustuslikuks, tekib küsimus osade tuulikute rajamise mõttekuse kohta. Eeltoodust lähtuvalt palume KSH-d ja seletuskirju täiendada, tuues selgelt välja järgmised punktid: 1) linnustiku ja nahkhiirte kaitseks on leevendusmeetmed kohustuslikud, kuid on võimalik valida erinevate meetmete või nende kombinatsioonide vahel; 2) milliste tuulikute rajamine on KSH aruande põhjal kindlalt võimalik ja milliste rajamine küsitav.	20. Arvestame ettepanekuga.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
KLIIMAMINISTEERIUM	
Ei soovi olla planeeringusse kaasatud.	Arvesse võetud.
MAA-AMET	
Taastuvenergia ehitiste ja seonduva taristu rajamine Aseri fosforiidimaardla alale on lubatud tähtajaliselt kuni 35 aastaks.	Arvestame, seletuskirja lisatakse vastav märkus.
TERVISEAMET	
Amet soovib negatiivsete tervisemõjude minimeerimiseks paigutada tuulikud elamutest võimalikult kaugele.	Võetud teadmiseks. Müra normtasemetega tagamiseks ning tuulikute koostöö minimeerimiseks järgitakse kehtivaid õigusakte.
Soovib võtta uute tuuleparkide planeerimisel arvesse müra sihtväärtusi ehk kõige rangemat nõuet.	
Nõustub, et aladel, kus sihtväärtusi pole võimalik saavutada tuleb minimaalselt tagada piirväärtused.	
Toetab soovitud peale tuulepargi rajamist teha müra kontrollmõõtmisi.	
ERAISIK (T.L.)	
Avaldan sügavat vastuseisu planeeringule. Maapiirkondade vaiksus ja looduskeskkond on kohalikele elanikele ja eriti mulle väga oluline, pakkudes nii vaimset kui füüsilist heaolu. Tuulikute pidev müra mõjuks häirivalt. Varja küla ja selle ümbrus on rahulik ja looduslähedane paik. Piirkond ei sobi hiiglaslike tuulikute püstitamiseks. Kaaluda tuulikute ümberpaigutamist vähemalt 2 km kaugusele elamutest, et säilitada piirkonna rahu ja vähendada müra ning muude negatiivsete mõjude mõju elanikele.	Võetud teadmiseks. Eestis ei ole kehtestatud õigusnormi, mis sätestaks tuulikute minimaalse kauguse elamutest. Mõju hindamisel lähtuti teadusuuringutest ning juhendmaterjalidest. Hindamise tulemuste põhjal on määratud leevendusmeetmed, et minimeerida negatiivset mõju kohalikele elanikele ja looduskeskkonnale. Samas tuleb teadvustada, et ka normtasemele vastav mõju (nt müra) on elanike jaoks tajutav ehk normtaseme tagamine ei tähenda, et mõju puudub täielikult ning müra ei ole kuulda. Teie ettepanek tuulikupargi kauguse ja võimalike häiringute kohta on teadmiseks võetud.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS	
Palub projektilahenduse väljatöötamisel teha nendega koostööd ja RMK halduses oleva riigimaa osas ehitusprojektid nendega kooskõlastada.	Võetud teadmiseks.
VKG WIND OÜ	
KSH-s ei ole kajastatud Varja merikotka püsielupaik.	KSH-sse lisatakse mõjuhinnang merikotka elupaiga kohta.
Eestis lähtutakse üldiselt uute tuulikute planeerimisel müranormide tagamiseks põhimõttest, et tuulikute kaugus olemasolevatest elu- ja ühiskondlikest hoonetest peab olema vähemalt 1000 m.	Võetud teadmiseks. Eestis ei ole kehtestatud õigusnormi, mis määraks tuulikute minimaalse lubatud kauguse elamumaadest. Müra normtasemetega tagamiseks ning tuulikute koostmõju minimeerimiseks järgitakse kehtivaid õigusakte.
Paigutus, kus ehitise osad ulatuvad üle naaberkinnistu eeldab naabri nõusolekut. Tuulikute WT-11, -12, -13, -16, -18, -19 ja -20 labad ületavad VKG Wind OÜ kinnistute piire. Ei ole nõus planeeringuga, sest tuulikud on ilma nõusolekuta planeeritud üle kinnistu piiri. Lahendus ei sobi tänapäevaste tuulikute tuulepargi rajamiseks. Maakasutuse osas lähtuda põhimõttest, et tuuliku osad jääksid planeeringu ala piiresse ning lahendus oleks kooskõlastatud planeeringust mõjutatud maaomanikega ja saadud nende nõusolek.	Võetud teadmiseks. Tuulikute planeerimisel arvestatakse, et tuulikute osad, ei ulatuks naaberkinnistule ilma vastava maakasutusõigusega. Detailplaneeringule järgneva projekti koostamise käigus tagatakse lahenduse kooskõla omandiõiguse ja õigusaktidega.
ERAISIK (D.P.)	
Juurdepääsutee asukoht WT-11 ja -15 vahel tuleks muuta ja rajada WT-10 ja -11 vahelt.	Võetud teadmiseks. Täpsemad juurdepääsuteede ja trassikoridoride lahendused selgitatakse välja ehitusprojekti koostamisel, kus analüüsitakse erinevaid võimalusi metsamaa säilitamiseks ja maaomanike koormuse vähendamiseks.
Elektrikoridori asukoht WT-11 ja -15 vahel tuleks asendada ühendus WT-11 ja (WT-13 ja -15) vahelisele liinile. Selliste lahendustega säästaks metsamaad, looduskeskkonda ja see oleks maaomanikele vähem koormav.	

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
ADVOKAADIBÜROO NARLEX OÜ (SAKA ERA OÜ/EESTI ERA OÜ ESINDAJA)	
Planeeringualadel nr 1 ja 2 on plaanitud teed ja tehnovõrgud üle Saka Era OÜ/Eesti Era OÜ maade, millega omanikud ei ole nõus. Tuulikuid ei saa planeerida aladele, kui tuulikute osad ulatuvad kõrvalkrundile, milleks omanik ei ole andnud luba.	Võetud teadmiseks. Planeeringulahenduses ei kavandata juurdepääsuteed ega liinikoridori avaldaja omandis olevale maale ilma nõusolekuta. Samuti arvestatakse planeerimisel, et tuulikute osad ei ulatuks naaberkinnistule ilma vastava maakasutusõigusega. Detailplaneeringule järgneva projekti koostamise käigus tagatakse lahenduse kooskõla omandiõiguse ja õigusaktidega.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
ELERING AS	
Arvestada olemasolevate elektri- ja gaasipaigaldiste kaitsevöönditega vastavalt majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrusele nr 73.	Võetud teadmiseks. Viidatud standard ja dokument on soovitusliku sisuga, mille järgimine ei ole kohustuslik. Kaitsevööndi ulatus ja tegevuspiirangud kaitsevööndis on sätestatud majandus- ja taristuministri määrusega 25.06.2015 nr 73. Planeeringus on kirjeldatud seadusjärgsed kitsendused. Tuulikute täpsed asukohad ja kaugused elektri- ja gaasitaristust täpsustatakse projekteerimise etapis arvestades õigusaktidega. Elering ei ole valitsusasutus PlanS § 76 lg 1 mõttes, mistõttu puudub Eleringil planeerimismenetluses kooskõlastamise kohtus. Seoses jäite simulatsiooniga märgime järgmist: EhS §19 lg 4 kohaselt vastutab ehitise ohutuse ja korrasoleku eest omanik. Ehitise omanikul on kohustus võtta kasutusele meetmed ehitise ohutuse tagamiseks ning vältida võimalikke riske. Riskide (sh jäätükkide lendumisest tingitud) hindamisel arvestatakse projektiga kavandatud elektrituuliku tehnilisi omadusi, tootja juhiseid ja asjakohaseid norme. Tuulepargi ühendusliini ja Eleringi õhuliini vahekauguste osas juhindume kehtivatest õigusaktidest. Kui kavandatav trass kattub Eleringi õhuliini kaitsevööndiga, kooskõlastatakse tegevused Eleringiga projekteerimise etapis. Tuulepargi õhuliini rajamine Eleringi mastidele ei ole lubatud.
Arvestada, et tuuliku vähim vahekaugus 110 ja 330 kV liinidest standardi EVS-EN 50341-2-20:2018 järgi on 2x tuuliku masti kõrgus.	
Arvestada tuuliku kaugus D-kategooria gaasitorustikust üldtunnustatud Euroopas rakendatud praktika GPG („Good Practice Guide“) dokumendist „UKOPA/GP/013 Edition 1, 17. juuni 2017“. Vähim kaugus dokumendi järgi on 1,5x tuuliku masti kõrgus.	
Muuta tuulikute asukohta, kus nimetatud nõudeid pole järgitud. Esitada jäite simulatsioon tuulikute kohta, mis asuvad EstLink 2 konverterjaama aiale lähemal kui 2 tuuliku kogukõrgust. Eleringil pole võimalik planeeringut kooskõlastada ilma tõendusmaterjalita, et tuulikud ei kujuta ohtu olemasolevatele elektripaigaldistele.	
Tuulepargi ühendusliini ja Eleringi õhuliini kaitsevööndid võivad kattuda. Õhuliini planeerimisel on nõutav kaugus Eleringi õhuliinist: • kahe 330 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 40m • 330 kV ja 110 kV õhuliin telgede vaheline kaugus - 35m • kahe 110 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 20m Maakaabli ja 110 kV õhuliini vaheline kaugus on vähemalt 15m. Maakaabli ja 330 kV õhuliini vaheline kaugus on vähemalt 25m. Tuulepargi õhuliini ja Eleringi õhuliini ühistele mastidele rajamine ei ole lubatud.	

ADVOKAADIBÜROO RASK (EVECON OÜ ESINDAJA)

Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1-3 detailplaneeringute koostamine on õigusvastane õigusliku aluse puudumise tõttu. Sellest tulenevalt tuleb detailplaneeringute koostamine lõpetada. Varja tuulikupargi teemaplaneering, mille alusel on detailplaneeringud algatatud, on kehtetu. Varja tuulikupargi teemaplaneeringu seletuskiri sätestab, et: „*Käesoleva planeeringu kehtivusaeg on 31. detsember 2016. aastal. Planeeringu kehtivusaja lõppedes ei väljastata käesolevas planeeringus fikseeritud lahenduste arendamiseks projekteerimistingimusi ning ehituslubade väljastamise viimaseks tähtajaks on 31. detsember 2017. Juba väljastatud ehitusload on tähtajatud.*“

Eelnevast tulenevalt on ühemõtteliselt selge, et Varja tuulikupargi TP ei kehti iseseisva õigusaktina. See on kaotanud oma kehtivuse alates 31.12.2016.

Varja tuulikupargi planeeringualal nr 1 kehtib Purtse tuulikupargi TP. Varja tuulikupargi planeeringualal nr 2 ja nr 3 kehtib Varja tuulikupargi TP.

TP kehtivusaja määramiseks puudus kehtestamise ajal ja puudub hetkel õiguslik alus. TP on üldplaneeringu alaliik ja sellele kohalduvad üldplaneeringu kohta käivad sätted. PlanS (29.03.2012 redaktsioon) § 24 lg 6 sätestas planeeringu kehtivusaja järgmiselt: Planeeringu kehtestamisega muutub kehtetuks samale maa-alale varem kehtestatud sama liigi planeering või vastav osa suuremale maa-alale varem kehtestatud sama liigi planeeringust. Seega pärast (koostatava) Lüganuse valla üldplaneeringu kehtestamist muutub TP kehtetuks. Lisaks märgime veel, et TP kehtestamise otsuses ei ole sätestatud haldusakti kehtivustähtaega. HMS § 61 lg 2 sätestab(s), et haldusakt kehtib kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti. TP kehtestamise otsust ei ole tunnistatud kehtetuks ja ei saagi tunnistada kehtetuks, sest PlanS § 93 lg 1 sätestab, et üldplaneeringu kehtetuks tunnistamiseks tuleb koostada uus sama planeeringuala hõlmav või sama teemat lahendav üldplaneering.

Tulenevalt eeltoodust oleme seisukohal, et planeeringutel oli algatamise hetkel õiguslik alus ja planeeringute koostamist ei tule lõpetada.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
ADVOKAADIBÜROO RASK (EVECON OÜ ESINDAJA)	
Kõikide DP 1-3 tuulikute puhul tuleb arvestada vähemalt 1,5x tipukõrguse vahemaaga kavandatavate tuulikute ja päikeseelektrijaamade vahel. Paralleelselt käimasolevas Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP menetluses asus vald seisukohale, et kavandatavate tuulikute ja päikeseelektrijaama vahele peab jääma 1,5x tipukõrguse vahemaa. Varja tuuleparkide detailplaneeringutes tuleb samuti järgida sama nõuet. Selliselt tagatakse nii erinevate tootmisseadmete elementaarne ohutus kui erinevate arendajate võrdne kohtlemine.	Märgime, et käesoleva planeeringu ala suhtes ei kehti õigusakti, mis määraks ära kavandatavate tuulikute ja päikeseelektrijaamade vahelise minimaalse kauguse. Seoses negatiivse mõjuga päiksepargile ja alajaamale, toome välja, et ehitusseadustiku §19 lg 4 kohaselt vastutab ehitise ohutuse ja korrasoleku eest ehitise omanik. Lisaks juhime tähelepanu, et ehitise omanikul lasub kohustus võtta kasutusele vajalikud meetmed ehitise ohutuse tagamiseks ning vältida võimalikke riske. Riskide (sealhulgas jäätükkide lendumisest tingitud) hindamisel arvestatakse projektiga kavandatud elektrituuliku tehnilisi omadusi, tootja juhiseid ja asjakohaseid norme.
Varja tuuleparkide DP koostamisel ja keskkonnamõju hindamisel tuleb arvestada Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOVEP-ga.	KSH aruandesse lisatakse hinnang koosmõjude kohta teiste piirkonna planeeringutega, arvestades seejuures valla hinnangul realistlike arendusplaane ning tagades võimalikult tervikliku ja põhjendatud lähenemise kumulatiivsete mõjude hindamisel.
ERAISIK (S.-T.S.)	
1) Tuuliku kogukõrgus maapinnast max 300 m on ebamõistlikult suur. Kui neid ritta seada mitu tükki, siis rüvetab see kohaliku miljööd ja langetab kinnisvara väärtust. 2) Kompensatsioon peaks olema Varja, Moldova ja Jabara küla kinnistutel tasuta elektri näol. 3) Kompensatsiooniks peaks taastama/ehitama/värskendama/asfalteerima ja hooldama Tallinn-Narva mnt E20 suunduvate teede 191; 192; 193 (ja nende teede harud) teedevõrgustiku koos valgustusega. 4) Kompensatsiooniks peaks taastama/ehitama/värskendama/asfalteerima ja hooldama Tallinn-Narva mnt E20 suunduvad kolm teed mis jäävad teest nr 191 lääne poole.	1. Võetud teadmiseks. Eestis ei ole kehtestatud õigusnormi, mis määraks tuulikute minimaalse lubatud kauguse elamumaadest. KSH-s hinnati tuulikupargi mõju sotsiaalsetele vajadustele ja varale. 2. Tuulepargi rajamise võimaliku negatiivse mõju leevendamiseks varale ja elukeskkonnale sätestab keskkonnatasude seadus hüvitise maksmise KOV-ile ja tuulepargi mõjualas elavatele elanikele. 3. Võetud teadmiseks. Detailplaneeringu raames käsitletakse tuulepargi rajamiseks ja hoolduseks vajalike juurdepääsuteede põhimõttelist lahendust. 4. Võetud teadmiseks. Detailplaneeringu raames käsitletakse tuulepargi rajamiseks ja hoolduseks vajalike juurdepääsuteede põhimõttelist lahendust.

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Tuuleparkide planeerimisel tuleb käsitleda võimalikku mõju maaparandussüsteemidele ja seada nõuded nende säilitamiseks või rekonstrueerimiseks. Edasistes etappides tuleb anda kirjeldus kuidas ning millises mahus maaparandussüsteemid toimima jäävad ning milliseid meetmeid kasutatakse, et maaparandussüsteemid vastaks maaparandusseaduse § 5 lõigetes 1-8 esitatud nõuetele. Võimalusel vältida maaparandussüsteemide maa-alasid või arvestada varakult maaparandussüsteemide rekonstrueerimise vajadusega ning käsitleda meetmeid maaparandussüsteemide kaitseks või ümber ehituseks planeeringu edasistes dokumentides.

Võetud teadmiseks. Planeeringu seletuskirja peatükis 5.9. on selgitatud, et maaparandussüsteemi reguleeriv võrk peab säilitama nõuetekohase toimimise ka pärast planeeringualal tehtavaid muudatusi. Lisaks on arvestatud maaparandussüsteemi rekonstrueerimisprojekti koostamise vajadusega ning märgitud, et selleks tuleb taotleda projekteerimistingimused Põllumajandus- ja Toiduametilt vastavalt maaparandusseaduse § 12-le.

Arvamus/ettepanek	Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht
TRANSPORDIAMET	
Vastavalt Kliimaministri 25.11.2023 määrusele nr 71 on tuuliku vähim kaugus teekatte servast 1x tuuliku kogukõrgus.	Arvestame märkusega. Lähtume viidatud Kliimaministri 25.11.2023 määrusest nr 71 "Tee projekteerimise normid".
Arvestada Riigitee 1 Haljala ja Kukuruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu trassikoridorist kauguseks 1x tuuliku kogukõrgus planeeritavate tuulikute vundamentideni.	Planeerimis- ja ehituskeeld on erandlik meede, mida rakendatakse põhjendatud juhtudel planeeringu eesmärkide saavutamiseks. Hetkel ei ole kavandatud senise maakasutuse piiramine ega ole kehtestatud planeerimiskeeldu. Planeering on etapis, kus võrreldakse trassikoridori alternatiivseid asukohti. Veel ei ole selge, milliseid alasid planeering täpselt mõjutab.
Planeeringuala ei piirne riigiteega nr 1, vaid lõikub riigiteega nr 34, millest tulenevalt palume eemaldada lause seletuskirjast.	Arvestame märkusega ja täpsustame planeeringu seletuskirja.
Planeeringu seletuskirjas ei ole piisavalt detailselt kirjeldatud juurdepääsude lahendus. Soovitame kaasata planeeringu koostamisse teedeinsener. Täpsustada planeeringuga riigiteede trassikoridorid, loetleda olemasolevad ristumiskohad, määrata õgvendamist ja/või laiendamist vajavad lõigud ja ristmikud, hinnata ehitusaegsete ajutiste möödasõidukohtade vajadust ning kirjeldada katendite kandevõimet ja vajadust selle suurendamiseks	Arvestame märkusega. Korrigeerime planeeringu seletuskirja sõnastust. Juurdepääsuteede asukohad on määranud teedeinsener eriteadmistega isikuna. Võtame teadmiseks soovitused seoses riigiteedega. Kuna hetkel planeeringualad ei ulatu riigiteele, kaalume nende soovituste rakendamist, kui planeeringualade piire muudetakse nii, et need ulatuvad riigiteele.
Lisada seletuskirja järgmine täiendus: <i>Tehnovõrkude kavandamisel lähtuda Transpordiameti juhendis „Nõuded tehnovõrkude ja -rajatiste teemaale kavandamisel“ toodud põhimõtetest. Riigiteedega ristuvad tehnovõrgud tuleb rajada kinnisel meetodil.</i>	Arvestame ettepanekuga ja lisame planeeringu seletuskirja soovitatud täienduse tehnovõrkude kavandamise osas.
Põhimõttelise elektriühenduse skeem on ainult osaline, kuna ei ole kujutatud terviklikku lahendust kuni Püssi alajaamani. Lisada planeeringule vastav skeem. Samuti kirjeldada seletuskirjas kavandatava maakaabli ristumised riigitee(de)ga, tuues välja võimaliku(d) ristumiskoha(d) km täpsusega.	Võtame soovituse teadmiseks. Kaablikoridori täpne asukoht selgub projekteerimise käigus. Korrigeerime seletuskirja, et kirjeldada põhimõttelise skeemi kohaselt kavandatava elektri maakaabli ristumised riigitee(de)ga km täpsusega. Praegusel hetkel planeeringualad siiski riigiteele ei ulatu.

Aitäh!